

ANALYSERA EN MÅLNING

Ett konstverk kan läsas på många sätt. Det finns inte en bestämd betydelse utan flera. Utgångspunkten för all tolkning är den personliga, egna upplevelsen, som formas i förhållande till tidigare erfarenheter och kunskaper.

I många äldre målningar möter vi dock samtida, historiska, bibliska och mytologiska personer och händelser som var välkända för dåtidens betraktare, men som inte är lika självklara för oss. Vi kan förstå att pengar både kan symbolisera rikedom och girighet, men att en hund är en symbol för äktenskaplig trohet är inte lika uppenbart. Ett uppslagsverk eller ett symbollexikon kan därför vara till god hjälp när man gör en grundlig analys av en målning.

ANALYSSHEMA

Ett analyschema kan vara till hjälp när man arbetar med en målning. Alla frågor passar inte till alla målningar, du väljer själv vilka som känns relevanta och hur grundlig din analys ska vara. Tänk på att det inte finns några rätt eller fel sätt att tolka eller se en bild. Här handlar det om att beskriva vad du ser och motivera varför du upplever den på ett visst sätt.

Motiv

Vad föreställer bilden? Gå från helheten till detaljerna. Är det en särskild händelse som är avbildad? Finns det människor och/eller djur på bilden? Hur ser de ut? Vad gör de? Se på kroppsspråk och blickar. Tänk även in din egen blick – vad spelar den för roll? Vilken relation har människorna till varandra? Är det skillnad på hur kvinnor och män, eller flickor och pojkar skildras? Finns det många detaljer? Känner du igen några symboler? Är motivet verklighetstroget avbildat eller är det förskönat, förenklat eller förvanskat? Är motivvalet typiskt för den tid då målningen tillkom?

Vad spelar miljön för roll? Är den dramatisk, lugn, trolsk, kall, varm? Motivera vad det är i bilden som får dig att uppleva den på detta sätt.

Bakgrundsfakta

Vem är konstnären? Vilken är målningens titel? Tror du att konstnären hade något syfte med titeln, i så fall, vilket? När gjordes den? I vilket land? Kan målningen sorteras in i en särskild stil eller epok? Är det ett beställningsverk? Vem är i så fall beställaren? Vilket material (t.ex olja, akvarell, kol) har använts?

Komposition

Vad står i centrum för din uppmärksamhet? Hur framhävs det? Hur förhåller sig de olika delarna i målningen till varandra? Vad kan syftet ha varit med deras placering?

Färg och ljus: Vilka färger har använts? Är de starka eller dova, varma eller kalla? Hur är färgen pålagd, är det t ex tjocka lager färg och kraftiga penseldrag? Finns det någon ljuskälla i bilden?

Förekommer det skarpa kontraster mellan ljus och mörker?
Linjer och form: Är formerna och ytorna i målningen klart åtskilda med tydliga linjer eller är de upplösta och flyter in i varandra? Är linjerna raka och hårda eller mjuka?
Rum och rörelse: Hur skapas ljus i målningen? Finns det en förgrund och en bakgrund i målningen eller är ytan plan? Utifrån vilket perspektiv är motivet avbildat? Finns det rörelse i bilden? Är motivet sammanhållet och balanserat eller ger det ett splittrat och dramatiskt intryck? Finns det något tidstypiskt i målningen när det gäller teknik och utformning? Finns det något nytänkande hos konstnären?

Syfte Vilken bakomliggande idé är det som blir synlig i målningen? Vilket tänkbart syfte kan konstnären ha haft? Skulle den påverka och förändra människors uppfattning och beteende eller var den i första hand något vackert att se på? Vilka medel har konstnären använt sig av för att få fram budskapet?

Jämförelse Skulle situationen på bilden kunna utspela sig i dag? Finns det likheter och skillnader med ditt eget liv? Kan du hitta något samtida konstverk som tagit inspiration från konstverket?

Upplevelse Vilka känslor och tankar väcker målningen hos dig? Tycker du om den? Motivera dina känslor och motivera varför du känner som du gör.

**EXEMPEL PÅ MÅLNINGAR ATT GÖRA EN ANALYS PÅ:
(se till att ni är minst två som analyserar samma målning)**

- Sandro Boticelli: Venus födelse, 1480
- Parmigianino: Madonnan med den långa halsen, 1535
- Marc Chagall: Jag och byn, 1911
- Pablo Picasson: Guernica, 1937
- Vincent van Gogh: Stjärnklar natt 1889
- Théodore Géricault: Medusas flotte
- Francisco de Goya: Den 3:e maj 1808
- Francisco de Goya: Saturn Devouring His Son
- Caspar David Friedrich: The Stages of Life
- Sir John Everett Millais: Ofelia

Lektion 1-2: Jobba ensam med analys av en målning.

Lektion 3: Sitt tillsammans med dem som analyserat samma målning. Jämför era analyser.

Att fundera på när du tagit del av andras synpunkter och analyser:

1. Skiljer sig din uppfattning av verket från andras? På vilket sätt, i så fall? Varför ser och upplever ni konstverket på olika sätt?
2. Förändras din uppfattning av konstverket när du hör hur andra ser och upplever det? I så fall – beskriv på vilket sätt!

Lektion 4: Redovisa analyserna för resten av klassen samt om ni påverkats av varandras analyser. Visa en bild på målningen samt eventuellt bilder/filmer på konstverk som inspirerats av konstverket.